

Nr 19.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om rätt för inkomsttagare att vid uppgivande i självdeklaration av skattepliktig inkomst frånräkna samtliga skatter, som avdragits i samband med avlöningens utbetalande.

(2:a avd.)

I en till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 229, av herr *Gustafsson* i Lekåsa har hemställts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring i gällande taxeringsförordning att som skattepliktig inkomst i självdeklaration endast skall uppgivas vad som av inkomsttagaren verkligen erhållits i behållen inkomst sedan samtliga skatter för såväl kommunala och liknande ändamål som till staten avdragits».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Enligt 4 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt sådant detta författningsrum lyder efter den 31 december 1945 (nr 898) företagen ändring av detsamma får skattskyldig från sammanlagda beloppet av inkomsterna från olika förvärvskällor åtnjuta avdrag för slutlig eller tillkommande skatt, som under beskattningsåret påförts skattskyldig här i riket, till den del skatten skall erläggas till kommun eller annan kommunal samfällighet. Tidigare gällde, att avdragsrätten för skatter vid statlig taxering hänförde sig till allmänna skatter, som av den skattskyldige under beskattningsåret här i riket erlagts, med undantag av kronoutskylder.

Ifrågavarande ändrade lydelse av 4 § statsskatteförordningen har trätt i kraft den 1 januari 1947. På grund av övergångsbestämmelser, meddelade genom förordning den 29 juni 1946 (nr 478), gäller emellertid att 4 § i dess äldre lydelse alltjämt skall äga tillämpning i fråga om skatt, som erlagts eller erlägges på grund av 1946 eller tidigare års taxeringar, ävensom att vid 1948 års taxering skattskyldig äger åtnjuta avdrag för allmänna skatter med belopp, som motsvarar vad den skattskyldige under beskattningsår, för vilket taxering sker under år 1947, här i riket erlagt såsom sådan skatt, med undantag av kronoutskylder.

Vid den kommunala inkomsttaxeringen är intet avdrag medgivet för erlagda utskylder.

Avdragsrätt vid den statliga beskattningen för erlagda skatter, med undantag av kronoutskylder, infördes först genom 1910 års lagstiftning.

Vid 1928 års lagstiftning gjordes icke någon ändring härutinnan. I propositionen till 1927 års riksdag (nr 103 s. 25) yttrade emellertid departementschefen i denna fråga bland annat följande:

»Inkomstskattesakkunniga hava föreslagit, att avdrag skall få ske för alla under beskattningsåret erlagda utskylder, alltså i motsats till vad nu gäller jämväl för kronoutskylder, samt att såsom inkomst genom tillfälliga vinster skall beskattas intäkt genom restitution av utskylder, för vilka avdrag tidigare åtnjutits. En av de sakkunniga var skiljaktig och ansåg på skäl, som utvecklats i en särskild vid de sakkunnigas betänkande fogad promemoria, avdrag icke böra medgivas för kronoutskylder.

Presidenten Petersson har ansett sig böra i sitt förslag bibehålla nuvarande bestämmelser i detta avseende orubbade, och är för den skull enligt hans förslag avdrag för kronoutskylder icke medgivet.

Inkomstskattesakkunnigas förslag på denna punkt har tillstyrkts uti flera inkomna utlåtanden, bland annat kammarrättens, under det att i andra utlåtanden vissa betänkligheter mot detsamma kommit till synes.

Jag har icke kunnat ansluta mig till inkomstskattesakkunnigas förslag att vid beskattningen medgiva avdrag för kronoutskylder. Härvid har det avgörande icke så mycket varit, att en dylik avdragsrätt kanske ej kan anses ur teoretisk synpunkt motiverad, utan fastmera att de rent praktiska konsekvenserna av avdragsrätten skulle bli omfattande. En dylik avdragsrätt skulle vid oförändrad skatteskala medföra icke blott en minskning av de beskattningsbara beloppen utan jämväl, på grund av skattens progressiva karaktär, en minskning av progressionen. För den härigenom minskade skatten kunde ersättning vinnas antingen genom höjning av den procent av skattens grundbelopp, som uttages, eller ock genom höjning av den indirekta beskattningen. Ingen av dessa utvägar finner jag tilltalande. En rätt till avdrag för kronoutskylder borde i stället, på sätt reservanten inom inkomstskattesakkunniga framhållit, logiskt leda till skärpning av skatteskalan. En dylik skärpning i förening med vidgad rätt till utskyldsavdrag skulle dock i många fall medföra större orättvisor än nu gällande bestämmelser, särskilt i fråga om skattskyldiga, vilkas inkomster variera inom så vida gränser, att deras inkomst under något år icke förslår till täckandet av de under samma år erlagda, på tidigare års flerdubbelt större inkomster belöpande skatter.»

Jämväl 1936 års skattekommitté upptog frågan om avdragsrätt vid statsbeskattningen för erlagda kronoutskylder (Se SOU 1937: 42 s. 140). Kommittén fann därvid övervägande skäl tala emot införande av en sådan rätt. Beträffande den principiella grunden för avdragsrätten för kommunalutskylder anförde kommittén:

»På det avdrag för kommunalutskylder, som nu är medgivet vid beräkningen av inkomst vid statsbeskattningen, anlägges en synpunkt som helt skiljer sig från de hittills behandlade synpunkterna. Nämnda avdragsrätt sammanhänger nämligen därmed att kommunalskatterna äro olika i olika kommuner. Den omständigheten, att den skattskyldige i en kommun med höga skatter i förhållande till sin verkliga inkomst (d. v. s. utan avdrag för

utskylder) för visst år erhåller lägre statsskatt än i en kommun med låga skatter, har följaktligen en skatteutjämnande verkan.»

I nu förevarande motion har framhållits bland annat, att när numera skatt skulle upptagas vid källan för alla skatter, komme inkomsttagarna endast att erhålla vad som bleve över sedan skatterna frånräknats. Under sådana förhållanden borde följaktligen endast vad skattebetalarna verkligen erhållit i inkomster, sedan alla skatter frånräknats, angivas i självdeklarationerna. Kronoskatten vore ju ingen inkomst utan tvärtom en utgift.

Avdragsrätt för allmänna skatter föreligger för närvarande endast vid den statliga inkomsttaxeringen och omfattar under beskattningsåret erlagda skatter med undantag av kronoutskylder. Ifrågavarande avdragsrätt tillkom år 1910. Huvudsakligaste anledningen till avdragsrättens införande synes ha varit avdragets skatteutjämnande verkan, enär det ansågs rimligt, att de kommunerna emellan föreliggande ojämnheter beträffande det kommunala skattetrycket beaktades vid statsskattens uttagande.

Utskottet.

I förevarande motion har hemställts om sådan ändring av gällande bestämmelser, att allenast den behållna inkomsten, sedan samtliga skatter avdragits, skall upptagas till beskattning. Med detta yrkande synes avses en utvidgning av gällande avdragsrätt vid den statliga taxeringen att omfatta även kronoutskylder. Till stöd härför har anförts att inkomsttagarna efter källskattesystemets införande få vidkännas avdrag från sin inkomst för samtliga å inkomsten belöpande skatter.

Utskottet får i anledning av motionen erinra om att de ändringar, som gällande bestämmelser om avdragsrätt för utskylder underkastades i samband med den nyligen beslutade omläggningen av uppborädsförfarandet, endast avsågo en formell övöararbetning, medan avdragsrätten materiellt sett då lämnades orubbad. Det nya uppborädsystemets införande har föränskull icke i nu ifrågavarande avseende medfört ett förändrat läge. Såsom framgår av den ovan lämnade redögörelsen anförde departementschefen vid 1927 års riksdag, att en avdragsrätt för kronoutskylder skulle medföra betydande olägenheter. Sålunda framhölls bland annat, att en dylik avdragsrätt skulle vid oförändrad skatteskala medföra icke blott en minskning av de beskattningsbara beloppen utan jämväl på grund av skattens progressiva karaktär en minskning av progressionen. En rätt till avdrag för kronoutskylder borde — yttrade departementschefen — logiskt leda till en skärpning av skatteskalan, om ersättning skulle erhållas för den genom avdragsrätten uppkommande minskningen i skatteintäkten. I vad departementschefen sålunda anført kan utskottet helt instämma. Av departementschefen påpekades vidare de menliga konsekvenserna av en utvidgad avdragsrätt beträffande skattskyldiga, vilkas inkomster under olika år variera inom vida gränser. Utskottet vill i detta hänseende tillägga, att en avdragsrätt för kronoutskylder även vid oförändrad inkomst och oförändrade skattesatser under flera på varandra följande år — särskilt då inkomsten uppgår till ett mera betydande belopp — föranleder

att de uträknade skattebeloppen bliva olika för de olika åren. Detta åskådliggöres å en vid detta betänkande fogad *Bilaga*, till vilken utskottet får hänvisa.

På grund av ovan berörda omständigheter anser sig utskottet icke kunna tillstyrka bifall till motionen.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II: 229 av herr Gustafsson i Lekåsa om rätt för inkomsttagare att vid uppgivande i självdeklaration av skattepliktig inkomst frånräkna samtliga skatter, som avdragits i samband med avlöningens utbetalande, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 mars 1947.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Johan Bärge, Elon Andersson, Wahlmark, Sjö Dahl, Frans Ericson, Wehtje, Franzon, Näsgård och Rosander samt

från andra kammaren: herrar Björklund, Olsson i Gävle, Sandberg, Falk, Jonsson i Skedsbygd, Karlsson i Grängesberg, Olson i Göteborg, Sundström i Skövde och Vigelsbo.

Bilaga.

Tabell utvisande verkningarna av en utvidgning av den vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt medgivna avdragsrätten för skatter att avse jämväl kronoutsylder.

Taxering antages ske i kommun tillhörande ortsgrupp III och avse gift skattskyldig utan barn. Sammanlagd utdebitering till primärkommun och landsting förutsättes vara 10 kr. per skattekrone. Avdragsrätt för skatter vid statlig taxering har antagits föreligga under 1:a året endast såvitt angår kommunalskatt men påföljande fem år beträffande såväl kommunalskatt som statsskatter. Statsskatten har för alla åren uträknats efter nu gällande beskattningsgrunder och skattesatser.

a) Sammanräknad nettoinkomst 10 000 kronor.

Å r	Avdrag för		Till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp	Uträknad statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samt värnskatt
	kommunal- skatt	statsskatter		
1:a året.....	910	—	7 050	1 026: 37
2:a »	910	1 026	6 020	843: 55
3:e »	910	843	6 200	875: 50
4:e »	910	875	6 170	870: 17
5:e »	910	870	6 180	871: 95
6:e »	910	871	6 170	870: 17

b) Sammanräknad nettoinkomst 50 000 kronor.

Å r	Avdrag för		Till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp	Uträknad statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samt värnskatt
	kommunal- skatt	statsskatter		
1:a året.....	4 910	—	43 050	13 685: 87
2:a »	4 910	13 685	29 360	7 880: 60
3:e »	4 910	7 880	35 170	10 195: 17
4:e »	4 910	10 195	32 850	9 267: 87
5:e »	4 910	9 267	33 780	9 637: 55
6:e »	4 910	9 637	33 410	9 490: 47

c) Sammanräknad nettoinkomst 100 000 kronor.

Å r	Avdrag för		Till statlig inkomst- och förmögenhets- skatt beskattnings- bart belopp	Uträknad statlig inkomst- och för- mögenhetsskatt samt värnskatt
	kommunal- skatt	statsskatter		
1:a året.....	9 910	—	88 050	36 986: 87
2:a »	9 910	36 986	51 060	17 462: 35
3:e »	9 910	17 462	70 580	27 596: 75
4:e »	9 910	27 596	60 450	22 151: 87
5:e »	9 910	22 151	65 890	25 075: 87
6:e »	9 910	25 075	62 970	23 506: 37